

Дејан САВОВСКИ

ИНВАЗИЈА ВРЗ РЕЛИГИЈАТА

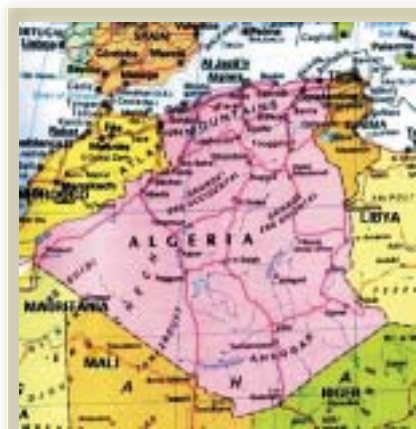
Традиционално, во исламот никогаш не постоело одвојување на религијата од политиката. Кога станува збор за новиот, постреволуционерен живот на Блискиот Исток, постојано се наметнуваат дебати за степенот на секуларизација на општествата. Иако ислаимизмот се здобивал со сè поголема сила, во прв план избило прашањето дали световноста може да се помири со исламот. Несогласување имало и меѓу самите исламисти, кое се однесувало на природата на Шеријатот, што претставува доказ за длабочината на апсурдноста во која почнал да запаѓа арапскиот народ. Централноазиските муслимани, кои се составени од различни етнички, религиозни и лингвистички групи, исто така, се соочија со проблем. Затоа, пак, во постсоветската транзиција исламот стана важен симбол, односно асоцијација на националниот идентитет. Сите го користат исламот, без разлика дали станува збор за конзервативци, демократи или националисти. Како последица на тоа,

Но, голем број арапски и муслимански неарапски земји исламот го споиле со државното уредување. Верата одиграла значајна улога и во антиколонијалните национални движења, примерот со Алжир, Магреб, Египет.

додека властите спроведуваат политика во согласност со интересите на државата, исламот продолжува да биде значаен сегмент од културата и од идентитетот на муслиманските држави. Но, голем број арапски и муслимански неарапски земји исламот го споиле со државното уредување. Ова особено се однесува во периодот за време и по Исламската револуција во Иран, која иако била исклучително шиитска појава, односно малцински феномен, во останатите делови на исламската хемисфера била прифатена со големо воодушевување и послужила како фактор за инспирација на новите исламски движења. Верата одиграла значајна улога и во антиколонијалните национални

движења, примерот со Алжир, Магреб, Египет.

Најголемо изненадување за Западот било тоа што исламистите на власт дошле во Иран, а не во земјите од арапскиот свет. Токму тука исламот како светска религија бил претопен во политички инструмент, а искористен како борбена идеологија. Во многу области на исламскиот свет политизацијата на верата е единствен облик на отпор и опозиција. Всушност, ислаимизмот подеднакво се

ЦРПЕЊЕТО ПОРАКИ, ПОУКИ И МУДРОСТИ ОД КУРАНОТ Е КАКО ДА СЕ ЦРПЕ ВОДА ОД ГОЛЕМОТО МОРЕ.

развијал и во Египет, на Арапскиот Полуостров и во Иран. Исламскиот прогрес се чувствувал насекаде. Триумфот на исламската револуција довел до остварување на двете најголеми желби на Иранците, слободата и независноста. Затоа, пак, поради антиимперијалистичкиот карактер на револуцијата дошло до целосно заострување на односите,

како со Америка, така и со остатокот на светот, што се одразило и во текот на следните децении. Но, сепак иако за многумина иранската револуција беше успешна, изостана вистинскиот напредок на Иран, кој денес сè уште важи за конзервативно, изолирано општество со ограничена слобода на луѓето. Доколку се из земе силното иранско влијание врз Либан и тоа исклучително меѓу шиитската популација и нејзиниот репрезент Хезболах, како и влијанието врз денешниот постСадамов Ирак, може да се заклучи дека исламската револуција не успеала да изврши значаен продор и влијание меѓу исламскиот свет. Како пример може да посведочи и фактот дека ниедна исламска земја не изврши значајни политички промени по пат на револуција, освен Судан. Но, тамо имаше воен удар. Сепак, тоа не значи дека во земјата која го избра патот преку револуција не се случуваат промени кои ниту најрадикалните верски предводници не можат да ги спречат. Денес се чини дека исламското движење полека се преместува од центарот кон периферијата. Ваквото регионално преместување на жариштето на исламското движење може и да се протолкува како релативен неуспех на ислаимизмот во централното подрачје на исламската култура, а западното влијание во исламскиот свет само го продлабочи конфликтот меѓу световните и религиозните концепции на политиката. Ширењето на исламот кон Балканот и кон Кавказието доведе до појава на вахабизмот, религиозна група која тежнее кон центрифугалното значење на исламот. Самата интерпретација на вахабистичкото учење, кое е карактеристично за следбениците на Осама бин Ладен е во промоцијата на насилството како негов основен закон. На тој начин ова учење го претвора исламот во политизиран ерес, кој во практика се искажува преку фанатизам, нетрпеливост и суровост. За многу аналитичари и теоретичари зад сè ова стои американската геостратегија, која го поттикнува радикалниот ислаимизам и многу вешто ги насочува незадоволните муслимани во манипулативно средство за остварување на сопствените геостратешки интереси на Блискиот Исток, а особено на Балканот.

Ќе завршам со фактот дека секоја од овие наброени појави заслужува посебна анализа и критичка валоризација. Ова е обид да се објасни најновиот однос меѓу старониот ислам и западниот свет во контекст на глобалната војна против теророт и последиците од сè тоа.